

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
К. № 9/хр. 6/Мр.
Датум 13.05.2011г.

51

№ 10-00-4/12.05.2011г.

Г-н Евгени ТАНЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

София, 13 май 2011 г.

Отн: Конституционно дело № 6/2011 г.

Уважаеми г-н Танчев,

С определение на Конституционния съд от 12 април 2011 г. по конституционно дело № 6/2011 г., образувано по искане на 58 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност и на несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които Република България е страна, на отделни разпоредби на ЗИД на Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр. 1 от 2011 г.) и на отделни разпоредби на ЗИД на Наказателно процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 13 от 2011 г.), министърът на външните работи е конституиран като заинтересована страна.

Част от атакуваните разпоредби на ЗИД на ЗСВ и на ЗИД на НПК, касаят създаването на специализирания наказателен съд и прокуратура, като вносителите на искането за установяване на противоконституционност поддържат виждането, че в нарушение на забраната, установена с чл. 119, ал. 3 от Конституцията на Република България, се касае за създаване на един извънреден съд, който не би могъл да осигури обективен и справедлив наказателен процес.

Според нас това виждане не може да бъде споделено поради следните съображения:

Конституционна основа на тези изменения е разпоредбата на чл. 119, ал. 2 от Конституцията на Република България, според която със закон могат да се създават специализирани съдилища. Съгласно чл. 126, ал. 1 от Конституцията на Република България структурата на прокуратурата съответства на тази на съдилищата.

Специализираният наказателен съд се урежда от общите закони – Закона за съдебната власт и Наказателно процесуалния кодекс и по отношение на него приложение намират общите наказателно-процесуални норми.

Предвидено е също така, че присъдите и решенията на апелативния специализиран наказателен съд ще подлежат на контрол от Върховния касационен съд, който ще преценява тяхната законосъобразност и правилност на базата на критериите, които са

ул. АЛЕКСАНДЪР ЖЕНДОВ 2, СОФИЯ 1113

ТЕЛ. +359 (2) 9482999, ФАКС +359 (2) 9713405

ЕЛЕКТР. ПОЩА: MINISTER@MFA.BG, ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА: WWW.MFA.BG, СЛЕДЕТЕ НИ НА: [TWITTER/MFABULGARIA](https://twitter.com/MFABULGARIA)

относими към всички присъди и решения, произнасяни от съдилищата в Република България.

При преценка на съответствието на конституционносъобразността на цитираните в искането разпоредби на ЗИД на Закона за съдебната власт (ЗСВ) и ЗИД на НПК, следва да се има предвид, че на своята 85-та пленарна сесия (17-18 декември 2010 г.) Европейската комисия за демокрация чрез правото (т.нар. Венецианска комисия) прие Становище по законопроектите за изменение на ЗСВ и НПК във връзка със създаването на специализиран наказателен съд.

Според Венецианската комисия, европейските стандарти, с които съдържанието на двата законопроекта следва да се съпостави за съответствие, са разпоредбите на Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ), в светлината на практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ). Комисията счита, че всяка оценка на правни норми би могла да даде ограничени индикации за бъдещото им въздействие-положително или отрицателно – а оттам и за съответствието им с европейските правни стандарти. От особено значение е по-скоро начинът, по който съответните разпоредби ще бъдат прилагани.

Следва да се отбележи, че Венецианската комисия по принцип не намира никакво несъответствие на двата законопроекта с изискванията на Европейската конвенция, що се отнася до материалната подсъдност на специализирания наказателен съд.

Венецианската комисията напомня също становището на бившата Европейска комисия по правата на човека, а именно, че използването на специализиран съд, компетентен да разглежда определена категория престъпни деяния, само по себе си не поставя проблеми в контекста на чл. 6 от ЕКПЧ (правото на справедлив съдебен процес). Така например Европейският съд не се е противопоставял на създаването на специализиран съд за национална сигурност (решения по делата Садак и др. срещу Турция и Инкал срещу Турция).

Практиката на Съда сочи, че основното затруднение при използването на специализиран съд е спазването на изискванията за независимост и безпристрастност. Затова, макар че не противоречи по принцип на чл. 6 на ЕКПЧ, създаването на специализиран съд следва да съблюдава всички аспекти на правото на справедлив процес, освен ако не е използвана дерогираща клауза (чл. 15 от ЕКПЧ- Дерогиране на задължения по конвенцията при извънредно положение), което не е случаят с двата законопроекта.

Венецианската комисия взема становище и по конкретните параметри на създаването на специализирания наказателен съд:

- **Относно съдиите и прокурорите, назначавани в специализирания съд**, в § 27 от становището си Венецианската комисия констатира, че тъй като специализираните наказателни съдилища са част от съдебната система в страната и дейността им се урежда от ЗСВ, няма основания да се твърди, че назначените там съдии и прокурори няма да разполагат с необходимите гаранции за да удовлетворят изискванията за независимост по чл. 6 от ЕКПЧ.

- Член 6 съдържа още изискването независимият и безпристрастен съд, пред който се води наказателното производство, да бъде **създаден в съответствие със закона**. Това изискване важи както за самия съд, така и за назначените в него съдии. Що се отнася до специализирания наказателен съд, двете изисквания са спазени.

- По отношение на **предметната подсъдност на СНС**, Комисията изтъква, че въвеждането на специализирани съдилища за разглеждане на определени видове

престъпни деяния, не е несъвместимо с разпоредбите на Европейската конвенция. Освен това, няма основание за ограничаване на видовете престъпления, които могат да бъдат определени за разглеждане от специализирания съд, стига производството да е справедливо и престъпното деяние да е подсъдно на съда.

- Комисията не намира несъответствие с ЕКПЧ и на разпоредбите на чл. 411а, ал. 3 на ЗИДНПК (териториална компетентност на СНК), както и на чл. 411а, ал. 4, 5 и 6 и чл. 411 д (участници в процеса).

- Относно разрешението за **използване на специални разузнавателни средства** (СРС) по дела, подсъдни на специализирания наказателен съд, настоящата уредба в НПК (чл. 174, ал. 1, т.3) сочи, че разрешение се дава предварително от председателя на СНС или от изрично оправомощен от него заместник-председател. Съдебното разрешение за използването на СРС е една от ключовите гаранции срещу нарушения на чл. 8 на ЕКПЧ (правото на личен и семеен живот), но Венецианската комисия не отчита проблем в ЗИДНПК в този смисъл.

В заключение Комисията намира, че създаването на специализирани наказателни съдилища може да бъде добро решение за справяне с престъпления с най-висока степен на обществена опасност, включително организираната престъпност и корупцията чрез орган, в който ще заседават назначени от ВСС съдии, при спазване на общите правила за назначаване на магистрати.

Общото мнение на **Венецианската комисия е, че не се създават фундаментални проблеми на несъответствие с европейските стандарти.** Нововъведенията следва да се прилагат внимателно, с цел да бъде избегнат всеки излишен риск от нарушаване на тези стандарти. В този контекст Комисията изтъква значението на приоритетната задача за борба с организираната престъпност и корупцията. Тя сочи, че практическото прилагане на разпоредбите за СНС може да докаже тяхното ефективно качество.

В заключение бих желал да посоча, че създаването на специализирания наказателен съд, прокуратура и разследващи органи е в отговор на препоръките, отбелязани в докладите на Европейската комисия в рамките на Механизма на сътрудничество и оценка за предприемане на по-ефективни мерки за противодействие на организираната престъпност, а очакваният резултат от създаването им е осъществяване на качествено правораздаване по най-тежките дела в разумни срокове при пълно съблюдаване на принципите на наказателния процес и правата на гражданите.

С уважение,

Николай Е. МЛАДЕНОВ

